

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Střední odborná škola stavební Karlovy Vary

Sabinovo náměstí 16, 360 09 Karlovy Vary

Autor: ING. HANA MOTYČKOVÁ

Název materiálu: VY_32_INOVACE_11_PRACOVNÍ PRÁVO II_P1-2

Číslo projektu: CZ 1.07/1.5.00/34.1077

Tematická oblast : PRÁVO PRO 1. - 2. ROČNÍK

Datum tvorby: 1. 10. 2013

Datum ověření: 2. 10. 2013

Klíčové slovo: stávka, výluka, rada zaměstnanců, odpovědnost za škodu

Anotace: Prezentace je určena pro žáky 1. - 2. ročníku oboru vzdělání Podnikání, výklad formou prezentace žákům vysvětluje pojmy z oblasti pracovního práva, odborová organizace, rada zaměstnanců, kolektivní smlouva, odpovědnost za škodu, druhy odpovědností za škodu. V závěru prezentace žáci zodpoví kontrolní otázky.

Pracovní právo

☐ Odborová organizace

- Listina základních práv a svobod – svobodně se sdružovat
 - zaměstnanci se mohou svobodně organizovat v odborových svazech
 - hájit zájmy jednotlivce i společné zájmy všech zaměstnanců vůči zaměstnavatelům
 - u zaměstnavatele více odbor. organizací – o společných problémech zaměstnanců by se měly dohodnout, pokud ne – stanovisko té s největším počtem členů
-

Pracovní právo

□ Odborové orgány

- kontrolují u zaměstnavatele dodržování pracovněprávních předpisů – mzdové předpisy, BOZP
- zástupci odborové organizace vstup na pracoviště, informace od zaměstnavatele, návrhy na zlepšení pracovních podmínek

Pracovní právo

- zaměstnavatelé povinni projednávat s odborovou organizací – rozvržení pracovní doby, rozsah práce přesčas, odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání, převádění zaměstnanců na jinou práci, výpovědi (souhlas u člena odborové organizace), okamžité zrušení PP

- zaměstnavatel – povinen informovat zaměstnance o důležitých věcech
-

Pracovní právo

- ☐ pokud není odborová organizace - zaměstnanci – zvolit **radu zaměstnanců**, popř. **zástupce** pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

- rada má 3 - 15 členů, funkční období 3 roky
- zástupce – více než 10 zaměstnanců, na 3 roky

☐ povinnosti zaměstnavatele

1. zpracovat směrnice k zajištění bezpečnosti práce

- hygienické předpisy, pro ochranu života a zdraví, předpisy o PO, předpisy o ochraně ŽP
-

Pracovní právo

- směrnice týkající se pracovních úrazů
 - kniha úrazů
 - jak postupovat při pracovním úrazu
 - jak zjišťovat zdroje a příčiny pracovních úrazů
 - jak přijímat opatření proti opakování úrazů
 - poskytnutí první pomoci
 - směrnice pro mimořádné události
 - zpracovat provozní dokumentaci
 - technologický postup, manipulační řády, návody pro obsluhu a údržbu
-

Pracovní právo

- aktualizace směrnic
- směrnice týkající se pracovních úrazů – kniha úrazů, jak postupovat při pracovním úrazu, jak zjišťovat zdroje a příčiny pracovních úrazů

2. provádět školení zaměstnanců

- při nástupu
- při změně pracovního zařazení nebo druhu práce
- v případech, které mají vliv na BOZP

Pracovní právo

3. dbát na bezpečnost při výkonu určitých prací
 - nekonat práce, které jsou v rozporu s předpisy k zajištění BOZP či lékařským posudkem (práce přesčas, práce v noci)
 - zákaz určitých pracovních činností pro ženy a mladistvé
 - vstupní lékařská prohlídka
 4. odstraňovat bezpečnostní rizika
 - zaměstnavatel – vyhledávat, posuzovat a hodnotit rizika možného ohrožení při práci
 - činit opatření k jejich odstranění
-

Pracovní právo

- vybrat místa se zvýšeným rizikem – přísnější bezpečnostní opatření
5. poskytovat osobní ochranné pracovní prostředky
- stanoví vyhláška MPSV
 - zákaz kouření na pracovišti
6. kontrolovat dodržování předpisů BOZP
- roční prověrka

Pracovní právo

- ❑ **Státní odborný dozor nad bezpečností práce**
 - MPSV zřídilo instituce odborného dozoru
 - ❑ **Státní úřad inspekce práce v Opavě**
 - oblastní inspektoráty práce
 - orgány inspekce – provádějí kontroly, nařizují odstranění závad, ukládat pokuty
 - kontroly dodržování pracovně-právních předpisů, které ovlivňují bezpečnost práce
 - ❑ **Výzkumný ústav bezpečnosti práce**
 - prevence rizik způsobených pracovními činnostmi
-

Pracovní právo

☐ Kolektivní smlouvy:

- **podnikové** (1 zaměstnavatel a odborová organizace)
- **vyššího stupně** (organizace zaměstnavatelů a vyšší odborová organizace)

- ☐ spory o uzavření kolektivní smlouvy a o plnění závazků – pomoc zprostředkovatelů a rozhodců, krajní nátlakový prostředek **stávka** (přerušování práce zaměstnanci) a **výluka** (zastavení práce zaměstnavatelem)
-

Pracovní právo

- ❑ **Kolektivní vyjednávání**
 - ❑ jednání o uzavření kolektivní smlouvy mezi odborovou organizací a zaměstnavatelem
 - ❑ **kolektivní smlouva** závazně upravuje právní vztahy účastníků – oblast péče o zaměstnance, odměňování práce
 - ❑ v kolektivní smlouvě – pokud není určeno období účinnosti – na jeden rok, písemná forma, podpisy
-

Pracovní právo

☐ Odpovědnost za škodu

- předcházení vzniku škod – zaměstnavatel zajistit vhodné pracovní podmínky, zaměstnanci – plnit úkoly bez ohrožení zdraví a majetku
 - **zakročovací povinnost** – pokud hrozí-li vznik škody, nesmí být ohrožen na životě, na vznik škody povinen upozornit
 - **oznamovací povinnost** – pokud nejsou vytvořeny potřebné pracovní podmínky, povinnost oznámit závady nadřízenému
 - obecná odpovědnost
-

Pracovní právo

- **obecná odpovědnost**
 - **zaměstnavatel** musí porušit právní povinnosti nebo úmyslné jednání proti dobrým mravům, musí vzniknout škoda, musí být souvislost mezi porušením právních povinností a vznikem škody – hradí zaměstnanci skutečnou škodu = objektivní odpovědnost
 - **zaměstnanec** odpovídá za způsobenou škodu – musí porušit povinnosti při plnění pracovních úkolů, musí vzniknout škoda, příčinná souvislost mezi porušením povinností a vznikem škody a zavinění zaměstnance
-

Pracovní právo

- **náhrada škody** - zaměstnanec uhradit vzniklou škodu v plné výši (opilost, návykové látky), pokud nedbalost - čtyřapůlnásobek průměrného měsíčního výdělku
 - **zvláštní druhy odpovědnosti za škodu**
 - **na odložených věcech** – pokud na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se věci obvykle odkládají – odpovídá zaměstnavatel
 - náhrada škody - obvyklé věci: rozsah škody není omezen, jiné věci: do výše 10 000 Kč
 - nahlásit škodu zaměstnavateli do 15 dnů
 - náhrada škody při odvrácení hrozící škody
-

Pracovní právo

- odpovědnost za škodu vzniklou při vyučování, praxi
 - odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání
 - **pracovní úraz** = poškození zdraví nebo smrt zaměstnance při pracovních úkolech, ne při cestě do zaměstnání
 - **nemoci z povolání** – seznam – uznává se jejich profesní původ
 - zaměstnavatel odpovídá za škody vzniklé pracovním úrazem, nemocí z povolání, může se zprostit odpovědnosti zcela nebo zčásti – prokáže porušení bezpečnostních předpisů, návykové látky
-

Pracovní právo

- zaměstnanec má nárok v důsledku pracovního úrazu, nemoci z povolání na:
 - náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti (rozdíl mezi vyplacenými nemocenskými dávkami a průměrným výdělkem)
 - náhradu za ztrátu na výdělku po pracovní neschopnosti (pokud je zdravotní postižení)
 - náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění (rozhoduje soud na základě lékařského posudku)
 - náhradu nákladů vynaložených na léčení
 - náhradu věcné škody (zničený oděv, hodinky)
-

Pracovní právo

- **odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách**
 - dohoda o hmotné odpovědnosti – písemně
 - zaměstnanec se musí zprostit odpovědnosti, musí prokázat, že schodek zavinil někdo jiný
 - schodek se hradí v plné výši
 - **odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů**
 - pokud cena převyšuje 50 000 Kč – uzavřít dohodu, jinak potvrzení
 - zaměstnanec má předměty pro sebe, nejsou využívány více zaměstnanci
-

Opakování

Co projednávají zaměstnavatelé s odborovou organizací?

Vysvětli pojem rada zaměstnanců.

Jaký je rozdíl mezi stávkou a výlukou?

Jaké jsou zvláštní druhy odpovědnosti za škodu?

Zdroje:

- Ryska, R. *Právo pro střední školy*. Praha: Fortuna, 2010. ISBN 978-80-7173-010-9
 - Šíma, A.; Suk, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-490-2
 - Kučera, R. *Základy práva*. Brno: MU v Brně, 2002. ISBN 80-210-2940-4
 - Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

 - Kliparty jsou volně přístupné v programu Word.
-